

ОБҐРУНТУВАННЯ ПІДХОДІВ ДО ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЄКТІВ НА ПРОМИСЛОВОМУ ПІДПРИЄМСТВІ*

О. В. Одреховський, студ.

Національний університет кораблебудування, м. Миколаїв

Анотація. У сучасних умовах для більшості промислових підприємств гостро стоїть проблема зниження конкурентоспроможності. У зв'язку з цим актуальними стають питання вибору найбільш ефективного інструментарію управління інноваційною діяльністю підприємства, оцінки інноваційного розвитку, розробки шляхів підвищення інноваційної активності. Необхідність проведення аналізу методів оцінки інноваційного розвитку підприємства обумовлюють актуальність даної теми дослідження.

Ключові слова: інноваційний проєкт, інвестування, методи оцінки ефективності інвестицій, виробництво.

Аннотация. В современных условиях для большинства промышленных предприятий остро стоит проблема снижения конкурентоспособности. В связи с этим актуальными становятся вопросы выбора наиболее эффективного инструментария управления инновационной деятельностью предприятия, оценки инновационного развития, разработки путей повышения инновационной активности. Необходимость проведения анализа методов оценки инновационного развития предприятия обуславливают актуальность данной темы исследования.

Ключевые слова: инновационный проєкт, инвестирование, методы оценки эффективности инвестиций, производство.

Abstract. In modern terms for most industrial decline is a problem of competitiveness. In this regard, the relevant questions are choosing the most effective tools for enterprise innovation management, evaluation of innovative development, developing innovative ways to improve the activity. The need for analysis methods to assess the development of innovative enterprises determine the relevance of the research topic.

Keywords: innovative design, investment, methods of assessment of efficiency of investments, production.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Практика обґрунтування економічної доцільності та оцінки ефективності інноваційних проєктів прагне до універсального аналізу, який використовується для оцінки інноваційної діяльності підприємств будь-якого напрямку. Однак, незважаючи на коректність загальних положень відносно цього питання, на остаточний результат мають вплив особливості технології виробництва продукції.

Проведений аналіз показав, що у даний час немає спеціальної методики, яка дозволяє проводити адекватне обґрунтування економічної доцільності та оцінку ефективності птахопереробного виробництва. Безумовно, існують загальні рекомендації для птахівництва, висвітлюються окремі питання. Однак у них недостатньо відображена специфіка птахопереробного виробництва, відсутні практичні рекомендації та розрахунки.

Внаслідок того, що інноваційні проєкти з переробки м'яса птиці мають підвищений ризик, виникає обов'язкова потреба в урахуванні впливу ризику на кінцевий результат проєкту. Суттєвим недоліком сучасних методів оцінки ефективності інноваційно-інвестиційних проєктів є те, що вони враховують ризик у ставці дисконтування. Це іноді ставить під сумнів прийняття привабливих інноваційних проєктів. Урахування влас-

не ризику у ставці дисконту збільшує ризик проєкту по роках. На нашу думку, більш ризикованими є перші роки впровадження інноваційних проєктів та ризик зменшується із впровадженням проєкту. Крім того, у цих методах ризик не може бути постійною величиною, або зменшуватися, що є очевидним недоліком.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Проблеми аналізу ефективного інноваційного розвитку птахопереробного виробництва завжди знаходилися у центрі уваги багатьох вчених-економістів, зокрема Б.Ф. Бесарабова, В.І. Бесуліна, О.О. Лук'яненка, Б.А. Мельника, Н.С. Митрофанова, Н.В. Пигарева, О.М. Полякова, Н.Б. Сеперовича, І.І. Червена, Ф.О. Ярошенка та інших.

У даний час, при формуванні та реалізації інвестиційної політики у АПК України, важливе значення одержали питання, пов'язані з впровадженням інновацій у птахопереробне виробництво. Це стосується застосування ресурсозберігаючих технологій, росту економії витрат, скорочення термінів окупності матеріально-грошових витрат, прискорення темпів інтенсифікації виробництва, створення конкурентоздатної вітчизняної продукції, а також з практичним впровадженням науково обґрунтованих інноваційно-інвестиційних проєктів.

* Стаття виконана під науковим керівництвом канд. екон. наук, доц. В. І. Голікова.

МЕТА СТАТТІ – аналіз методичних підходів до оцінки ефективності інноваційних проектів птахопереробного виробництва та надання пропозицій щодо їхнього використання.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Інноваційна (від англійського *innovation* – нововведення) діяльність є одним з необхідних компонентів поступального розвитку суспільства, вона виступає як найважливіша сторона науково-технічного прогресу [5]. Основою розвитку та впровадження у практику птахопереробного виробництва інноваційної діяльності є інвестування [2,5].

Ідея будь-якого вкладення капіталу у птахопереробне виробництво повинна підтверджуватись розрахунками ключової задачі: якою мірою майбутні доходи покривають поточні витрати. Виходячи з цього, теоретичні основи інноваційно-інвестиційного аналізу птахопереробного виробництва складають систему методів і показників визначення ефективності інвестування.

Світовий досвід накопив значну кількість методів і прийомів інноваційно-інвестиційного аналізу, які починають поширюватися і у нашій державі. Ці розподіляють на три групи [4, 6]:

1. Методи оцінки ефективності інвестицій за допомогою співвідношення грошових надходжень (позитивних потоків) з витратами (негативними потоками). Це традиційні методи. У цьому випадку ми маємо відношення середньорічного доходу птахопереробного

виробництва на підставі бухгалтерської звітності до обсягу інвестицій; в іншому – чисту рентабельність, тобто дохід зменшується на суму податкових і процентних платежів:

$$PI = \frac{PD}{\sum IK}, \quad PI_a = \frac{PD - P_n}{\sum IK},$$

де PI – балансова рентабельність інвестицій; PD – середньорічний дохід птахопереробного підприємства (прибуток); IK – сума інвестованих засобів; PI_a – чиста рентабельність інвестицій; P_n – податкові і процентні платежі.

2. Методи оцінки ефективності інвестицій по бухгалтерській звітності. Ці методи частково використовувалися в Україні, але рентабельність обчислювалася тільки балансова, по прибутку або приросту прибутку, що надходить як результат інвестицій.

3. Методи оцінки ефективності інвестицій, які базуються на теорії тимчасової вартості грошей. Слід зазначити, що ці методи набули найбільшого поширення у практиці інвестиційного аналізу. При цьому у світовій практиці до загальних критеріїв комерційної привабливості інвестицій, які використовують теорію тимчасової вартості грошей відноситься "ефективність інвестицій" (економічна оцінка) та акцент ставиться на потенційній здатності проекту зберегти купівельну цінність вкладених коштів і забезпечити достатній темп їхнього приросту. На рис. 1 представлені методи комерційної оцінки інвестиційного проекту.



Рис. 1. Методи комерційної оцінки інвестиційного проекту

Для досягнення коректного результату при аналізі ефективності інноваційно-інвестиційних проєктів у птахопереробному виробництві, необхідно враховувати наступні методичні підходи, які враховують особливості функціонування птахопереробних підприємств [2, 6, 7]:

– з кожним інноваційним проєктом птахопереробного виробництва необхідно пов'язувати грошовий потік (Cash Flow), елементи якого являють собою або чисті відтоки (Net Cash Outflow), або чисті надходження коштів (Net Cash Inflow);

– найбільш прийнятним є аналіз інноваційних проєктів птахопереробного виробництва по місяцях, або рівним періодам будь-якої тривалості (місяць, квартал, рік та ін.). При цьому необхідно пам'ятати про порівнянність величин елементів грошового потоку, процентної ставки і довжини періоду,

– надходження (відтік) коштів треба відносити до кінця чергового періоду;

– коефіцієнт дисконтування, якій використовується для оцінки інноваційного проєкту птахопереробного виробництва за допомогою методів, заснованих на дисконтованих оцінках, повинен відповідати довжині періоду, закладеного в основу проєкту (наприклад, річна ставка береться тільки у тому випадку, якщо довжина періоду – рік);

– застосування стандартизованих методів оцінки інноваційно-інвестиційних проєктів птахопереробного виробництва дозволяє зменшити вплив рівня компетентності експертів на якість аналізу та забезпечує порівнянність показників фінансової заможності та ефективності для різних інноваційних проєктів;

– найбільш ефективним способом оцінки економічної ефективності інноваційно-інвестиційних проєктів птахопереробного виробництва потрібно визнати комплексне застосування всіх основних методів в умовах використання багатокритеріальної оцінки [1];

– вибір конкретних методів оцінки ризику залежить від ступеня новизни інноваційного проєкту;

– урахування особливостей інноваційно-інвестиційних процесів у птахопереробному виробництві дозволяє ефективно використовувати стандартизовані методи оцінки, коректно відобразити економічне середовище та кінцевий результат проєкту.

ВИСНОВКИ

Аналіз ефективності інноваційно-інвестиційних проєктів у птахопереробному виробництві повинен проводитись в умовах аналізу зовнішнього і внутрішнього економічного середовища. Особливості технології переробки птиці повинні відображатися у методиках оцінки її ефективності, що повинно враховуватись у інноваційно-інвестиційних проєктах птахопереробного виробництва. Збільшення ступеня наукової новизни інноваційного проєкту, невизначеності щодо його реалізації впливає на величину ризику [3] та вимагає застосування методів теорії нечітких множин і нечітких інтервалів [1].

При обґрунтуванні ефективності інноваційних проєктів птахопереробного виробництва слід безумовно застосовувати методи, які базуються на теорії тимчасової вартості грошей, оскільки вони дозволяють отримати результат, який стосується безпосередньо учасників проєкту та урахувати вплив ризику.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

[1] **Голиков, В. И.** Математическое моделирование оценки инвестиционных проектов [Текст] / В. И. Голиков // Труды Одесского политехнического университета: Научный и производственно-практический сборник по техническим и естественным наукам. – Одесса, 2004. – Спецвыпуск : в 3-х т. – Т. 1. – С. 174–178.

[2] **Голіков, В. І.** Особливості інвестиційних проєктів підприємств агропромислового комплексу у птахівництві [Текст] / В. І. Голиков // Економіка АПК. – 2006. – № 6. – С. 73–75.

[3] **Голиков, В. И.** Об одном подходе к оценке риска при исследовании области изменений инвестиционного проекта [Текст] / В. И. Голиков, А. Е. Еганов // Вісник технологічного університету Поділля (Хмельницький державний університет). Частина 1, Том 1. – Хмельницький: ХДУ, 2004. – № 4. – С. 226–230.

[4] **Гуткевич, С. А.** Инвестиционная привлекательность аграрного сектора экономики [Текст] / С. А. Гуткевич. – К. : Изд-во Евр.ун-та, 2003. – 251 с.

[5] **Инновационный менеджмент: Учебник для вузов** [Текст] / С. Д. Ильенкова, Л. М. Гохберг, С. Ю. Ягудин и др.; под ред. проф. С. Д. Ильенковой. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2003. – 343 с.

[6] **Пересада, А. А.** Інвестування [Текст] / А. А. Пересада, О. О. Смирнова, С. В. Онікієнко. – К. : КНЕУ, 2001. – 251 с.

[7] **Пигарев, Н. В.** Технология производства продуктов птицеводства и их переработка [Текст] / Н. В. Пигарев, Т. А. Столяр, Е. Г. Шумков : под ред. Н. В. Пигарева. – М., 1991. – 343 с.